Συμμετέχοντας στην αποψινή εκδήλωση με ιδιαίτερη συγκίνηση θα μιλήσω εκ μέρους όλων των συναδέλφων του Τμήματός μου:

Το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης χαιρετίζει την αποψινή τιμητική εκδήλωση στη μνήμη του Δημήτρη Λυπουρλή, επιθυμώντας να καταθέσει τον πρέποντα φόρο τιμής για την προσφορά του εκλιπόντος στα κλασικά γράμματα και γενικότερα στην ελληνική παιδεία τόσο εντός της πανεπιστημιακής κοινότητας όσο και στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο.

Ο Δημήτρης Λυπουρλής υπήρξε *κριτικὸς ἅμα καὶ δάσκαλος* σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Οι δύο αυτές ιδιότητες δρούσαν τόσο αξεδιάλυτες στο πρόσωπό του ώστε όταν μιλά κανείς για τη μία αυτομάτως ανακαλεί και την άλλη. Και στις παραδόσεις του και στις ιδιωτικές συνομιλίες του ο Λυπουρλής είχε την εξαιρετική ικανότητα να γοητεύει και να πείθει μεταδίδοντας την δική του πλούσια φιλολογική περιουσία και ταυτόχρονα και τον προσωπικό του ζήλο για την προαγωγή της αρχαιογνωσίας και του σεβασμού στη γλώσσα. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι πρώτιστη έγνοιά του ήταν τελικά πώς να μεταλαμπαδεύει τις αρχαιογνωστικές σπουδές, τη γνώση του αρχαίου κόσμου σε κάθε ακροατή του ανεξαρτήτως παιδευτικού επιπέδου - αρκεί να έδειχνε λίγο ενδιαφέρον. Τον αρχαίο αυτόν κόσμο τον θεωρούσε μάλιστα και τον πρόβαλλε ως μια ενότητα γλώσσας, σκέψης, καθημερινότητας και τέχνης.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα και τα αντικείμενα διδασκαλίας του αποδεικνύουν του λόγου το αληθές. Σαν τον Δημόκριτο ο Λυπουρλής διήγε τον βίο ενός *καλοῦ ποιμένος μύθων*, λόγων δηλαδή που ήταν και ποιητικοί και φιλοσοφικοί, και ιστορικοί και επιστημολογικοί. Σε όλα ξεκινούσε από τη μεγάλη του αγάπη, τη γλώσσα: από αυτή παρακινούνταν να ασχοληθεί με κάποια ειδική γνωστική περιοχή και από

την αγάπη του για τη γλώσσα έγινε στην πράξη και ένας καλός δάσκαλος και συνομιλητής. Μια καλή απόδειξη για αυτό αποτελούν οι έρευνές του για τον Αριστοτέλη. Τον φιλόσοφο τον μελέτησε καταρχάς λόγω της γλώσσας του για την οποίαν ο Λυπουρλής ένιωσε ενδιαφέρον, επειδή βασικά είναι λόγος προφορικός που αποκρυσταλλώθηκε σε διδακτικές σημειώσεις και έτσι παραδίδεται στα κείμενα των έργων του. Για τον Λυπουρλή ο Αριστοτέλης ήταν πάνω από όλα ένας δάσκαλος με μαθητές, όπως υπήρξε και ο ίδιος προηγουμένως μαθητής ενός μεγάλου δασκάλου, του Πλάτωνα. Τούτη την πρόταξη στη σχέση δασκάλου-μαθητή τη θυμόμαστε όσοι από εμάς ακούγαμε με πόσον ενθουσιασμό μάς αφηγούνταν το ανέκδοτο για τον αναγνώστη Αριστοτέλη που απουσίαζε από τις παραδόσεις του Πλάτωνα τόσο που ο δάσκαλος ενοχλημένος έπαιρνε τους άλλους μαθητές του και πήγαινε να τον βρει στα ενδιαιτήματά του. Και ξέρουμε πόσο ωραία αφηγούνταν ο Λυπουρλής αυτά τα ανέκδοτα που (για να παραθέσω από τα γραπτά του) «*και γνήσια να μην είναι,... μας δηλώνουν πολλά για την προσωπικότητα και τη στάση, γενικά, των ανθρώπων για τους οποίους πλάστηκαν, ώστε να χρωστούμε χάρη και σε εκείνους που τα έπλασαν και σ'εκείνους που μας τα διέσωσαν*» (σ.27-8). Ο Λυπουρλής τίμησε αυτή την αρχαία σχέση με το να υπάρξει ο ίδιος άξιος μαθητής και συνεχιστής πολλών δασκάλων του Πανεπιστημίου όπου υπηρέτησε με αμείωτο ζήλο για πολλά συναπτά έτη. Τίμησε αυτή τη σχέση με την αριστοτελική του αγάπη για τα βιβλία, για τη γνώση, για την ταξινόμηση των δεδομένων και τη διαύγεια αυτής της διανοητικής του εργασίας που αποτυπώθηκε στα δικά του έργα. Τίμησε αυτή τη σχέση και με τους πολλούς μαθητές που άφησε πίσω του.

Όσο για την άλλη μεγάλη αγάπη του για την ιατρική επιστήμη, για την οποίαν τιμήθηκε δεόντως από το Τμήμα Ιατρικής του ΑΠΘ, και αυτή προέκυψε με συνέπεια μέσα από την ενασχόλησή του με τον επιστημονικό λόγο του Αριστοτέλη, για τον οποίον ο Λυπουρλής

υποστήριξε ότι συνδέεται εξαρχής με την παράδοση της ιατρικής γλώσσας και έρευνας της εποχής του (εξάλλου ο φιλόσοφος έζησε και βιωματικά κοντά στην ιατρική αφού ο πατέρας του ήταν διάσημος Μακεδόνας ιατρός και ο Λυπουρλής είχε επισημάνει με έμφαση την επίδραση αυτή στην παιδική ηλικία του φιλοσόφου). Το πίστευε αυτό ο Λυπουρλής και ήταν βέβαιος ότι κάποτε θα αποδειχθεί ότι ο Ιπποκράτης και άλλοι συγγραφείς ιατρικών έργων ήταν κι αυτοί δάσκαλοι του Αριστοτέλη, όπως ήταν για αυτόν ο Πλάτωνας. Αυτή η επιστημονική περιοχή δείχνει και κάτι ακόμα για τον δάσκαλο, ερευνητή και άνθρωπο Λυπουρλή: δείχνει ότι όλες του οι μελέτες τελικά στρέφονται γύρω από τον άνθρωπο στην ολότητά του, ως σώμα και ως πνεύμα, ως υποκείμενο και ως αντικείμενο έρευνας. Ακόμα θυμόμαστε να μας λέει πως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι και οι μεγάλοι αρχαίοι ποιητές ή καλλιτέχνες και διάσημοι άνθρωποι ήταν σαν εμάς, είχαν τους σωματικούς τους πόνους, είχαν να αντιμετωπίσουν ασθένειες και να ψάξουν για θεραπεία, απογοητεύονταν ή χαίρονταν ανάλογα. Γι αυτό επέλεγε και δίδασκε κείμενα για πολλούς περίεργα, ή έστω πολύ εξειδικευμένα, αλλά τόσο ενδιαφέροντα όπως για την ιερή νόσο και τις θεωρίες περί αέρων, υδάτων, τόπων.

Αυτός είναι μόνον ένας ελάχιστος απολογισμός ενός βίου αφιερωμένου στις Χάριτες και τις Μούσες κοντά στη δική του και Χάριν και Μούσα, την Αγλαΐα· ενός βίου που αγλάϊσε και όσους από εμάς είχαμε την τύχη να τον ακούμε ως φοιτητές στο τμήμα φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, αλλά αγλάϊσε και όλους όσοι θεραπεύουν τη φιλολογία με την ίδιαν αφοσίωση και ζήλο.

Στις 15 Νοεμβρίου 2018 ο δάσκαλος έφυγε για τη νήσο των Μακάρων. Ξεκίνησε όπως ο αγαπημένος του Αριστοτέλης από μια πόλη μακριά από τα μεγάλα κέντρα και όπως αυτός διάνυσε πολύ δρόμο για να αποκτήσει τη φήμη ενός σοφού ανδρός. Τα μέλη του τμήματος ελληνικής

φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης έχουν έναν λόγο να θεωρούν κάπως πιο κοντά τους τον Λυπουρλή, γιατί η πατρίδα του η Δράμα είναι όπως τα αρχαία Στάγειρα αρχαιόθεν περιοχή θρακική. Τελειώνοντας μπορούμε να κάνουμε μία μικρή αναλογία μεταξύ του Λυπουρλή που τιμούμε απόψε και του Αριστοτέλη που ο τιμώμενος τόσο αγάπησε στη ζωή του και τυχήι αγαθήι υπηρέτησε στο ομώνυμο του φιλοσόφου Πανεπιστήμιο: όταν χρόνια πολλά μετά από το θάνατο του Αριστοτέλη διάφοροι στοχαστές είχαν μια δυσκολία αξεπέραστη για ένα θέμα, πήγαιναν στον τόπο όπου είχαν τιμητικά εναποθέσει τα λείψανα του Αριστοτέλη και συζητούσαν εκεί ώσπου έβρισκαν τη λύση επειδή πίστευαν στη δύναμη του τόπου. Και τελειώνει τη βιογραφία του φιλοσόφου ο Άραβας λόγιος και ιατρός Al-Mubassir, σε μετάφραση Λυπουρλή: «*Πήγαιναν όμως εκεί για έναν άλλο λόγο: για να απονείμουν στον Αριστοτέλη τιμή· για να του δείξουν πόσο μεγάλη ήταν η θλίψη τους που τον είχαν χάσει από ανάμεσά τους, και ακόμη για να του δείξουν πόσο θεωρούσαν δυστυχισμένο τον εαυτό τους που έχασαν την πηγή της σοφίας που ήταν γι αυτούς ο Αριστοτέλης.*»

Όσοι τον γνωρίσαμε, μαθητές και συνάδελφοι, θα τον θυμόμαστε. Χάσαμε το φωτεινό του χαμόγελο αλλά κυρίως τη στάση ζωής του, που πάντα κατά το αριστοτελικό πρόταγμα: *«ὅσιον προτιμᾶν τὴν ἀλήθειαν», «καὶ τὰ οἰκεῖα ἀναιρεῖν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς ἀληθείας».* Για μας αυτή εξακολουθεί να είναι η σχέση μας με τον φίλτατο δάσκαλο, φιλόλογο και άνθρωπο Λυπουρλή.

(Το παρόν συντάχθηκε και παρουσιάστηκε από την Καθηγήτρια Φλώρα Π. Μανακίδου στην εκδήλωση στη μνήμη του Μίμη Δ. Λυπουρλή, Τελλόγλειο Ίδρυμα Θεσσαλονίκης 25.11.2019).